

Sztuczna inteligencja w samorządzie

szansa na rozwój czy nowe ryzyko?

Paweł Pyrzyński

Przegląd

- Start** Dlaczego to temat strategiczny, a nie gadżet technologiczny
- Szanse** Usługi, praca urzędu, dane, partycypacja
- Ryzyka** Dane, błędy, dyskryminacja, dostawcy, cyberbezpieczeństwo
- Regulacje** AI Act, polski system nadzoru, odpowiedzialność
- Wdrożenie** Zasady, pilotaże, governance i mapa decyzji

AI będzie szansą, gdy zwiększy jakość usług publicznych. Będzie ryzykiem, gdy zostanie użyta bez zasad, nadzoru i kompetencji.

Dlaczego temat jest pilny?

AI nie czeka na uchwałę, regulamin ani projekt wdrożeniowy

Pracownicy

już testują narzędzia AI w codziennej pracy

Dostawcy

wbudowują AI w systemy i usługi publiczne

Mieszkańcy

oczekują prostszej, szybszej komunikacji

Regulacje

przenoszą AI z ciekawostki do obszaru compliance

Największe ryzyko: nie AI jako technologia, lecz jej niekontrolowane użycie w organizacji.

Czym AI jest — i czym nie jest

Generatywna

tworzy i przekształca tekst, obraz, streszczenia, warianty komunikatów

Predykcyjna

pomaga prognozować trendy, obciążenia, zapotrzebowanie i ryzyka

Automatyzująca

klasyfikuje, porządkuje, wyciąga wzorce i wspiera obieg pracy

Kluczowa zasada

AI jest asystentem pracy. Nie jest organem administracji, prawnikiem, skarbnikiem ani źródłem odpowiedzialności.

W administracji publicznej „brzmi dobrze” nie wystarczy. Liczy się zgodność z prawem, procedurą i stanem faktycznym.

Mapa szans dla samorządu

Najbardziej praktyczne obszary zastosowania

Obsługa mieszkańca

prostsze pisma, FAQ, chatbot informacyjny

Praca urzędu

streszczenia, projekty odpowiedzi, notatki

Zarządzanie usługami

dane o transporcie, energii, odpadach, seniorach

Partycypacja

analiza konsultacji i uwag mieszkańców

Najlepszy start: zadania powtarzalne, tekstowe, niskiego ryzyka i łatwe do sprawdzenia przez człowieka.

Obsługa mieszkańca: od języka urzędowego do zrozumiałego

PRZED

„W związku z koniecznością uzupełnienia braków formalnych wzywa się stronę do przedłożenia dokumentów...”

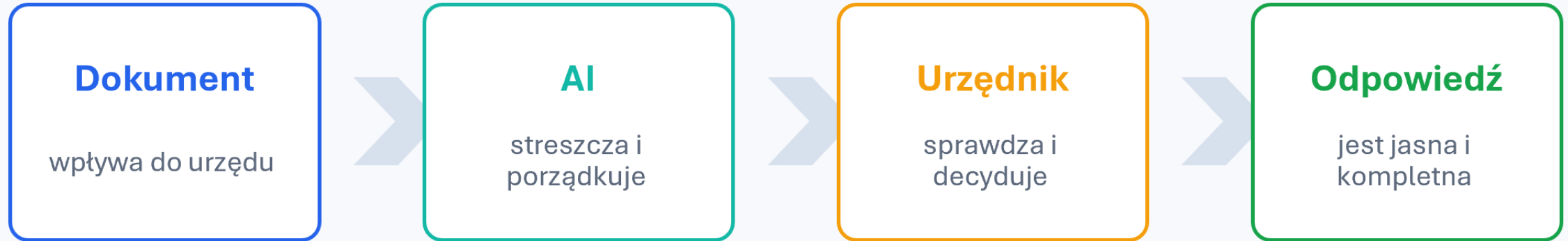
PO WSPARCIU AI

„Brakuje kilku dokumentów. Prosimy dostarczyć je do urzędu w podanym terminie. Poniżej znajdziesz listę i sposób złożenia.”

Warunek: sens prawny musi sprawdzić człowiek.

Praca wewnętrzna urzędu: mniej tarcia, więcej sensu

AI wspiera proces, ale nie znosi odpowiedzialności

Dobre zadania dla pilotażu

notatki ze spotkań, streszczenia dokumentów, projekty odpowiedzi, porządkowanie wniosków, analiza powtarzających się problemów

Zarządzanie gminą: dane zamiast intuicji

AI pomaga dostrzec wzorce, których nie widać w pojedynczych sprawach

Od pojedynczych zgłoszeń do obrazu systemowego

Transport

obciążenie tras, przystanki,
godziny szczytu

Energia

zużycie mediów,
budynki, koszty

Odpady

częstotliwość odbioru,
anomalie, reklamacje

Usługi społeczne

seniorzy, potrzeby rodzin,
dostępność usług

Wspólny mianownik

AI nie zastępuje polityki publicznej. Pomaga uporządkować dane, wykryć wzorce i przygotować warianty decyzji.

Uwaga: prognoza to nie decyzja. Model pokazuje prawdopodobieństwo, człowiek bierze odpowiedzialność.

Przykłady:

Prosty język

Przepisanie skomplikowanego pisma do wersji zrozumiałej dla mieszkańca.

Konsultacje społeczne

Pogrupowanie uwag mieszkańców: temat, powtarzalność, możliwa odpowiedź urzędu.

Notatka dla kierownictwa

Kontekst, problem, ryzyka, warianty decyzji i rekomendacja.

Wynik AI jest materiałem roboczym, nie dokumentem urzędowym.

Nowe ryzyka: gdzie samorząd może się potknąć

Ryzyko rośnie wtedy, gdy AI dotyka danych, praw mieszkańców lub decyzji

Dane

wklejanie danych osobowych i poufnych dokumentów

Błędy

halucynacje brzmiące jak profesjonalna odpowiedź

Nierówność

utrwalanie stereotypów i dyskryminacji

Brak przejrzystości

mieszkaniec nie wie, kto lub co odpowiada

Dostawcy

system działa jak czarna skrzynka

Cyber

phishing, deepfake, dezinformacja

Zasada bezpieczeństwa: im większy wpływ na mieszkańca, tym większy nadzór człowieka i dokumentacja.

Kompas regulacyjny: AI Act, RODO i polski nadzór

AI w samorządzie to już nie tylko innowacja, ale też zgodność z prawem

AI Act

wszedł w życie: 1 sierpnia 2024

Pełne stosowanie

od 2 sierpnia 2026

Polski projekt ustawy

przyjęty przez Radę Ministrów: 31 marca 2026

Pytania przed wdrożeniem

Czy system wpływa na prawa mieszkańców? Jakie dane przetwarza? Kto zatwierdza wynik? Czy można wyjaśnić działanie? Kto odpowiada za błąd?

RODO + AI

Sztuczna inteligencja często korzysta z danych osobowych. To oznacza konieczność oceny podstawy prawnej, minimalizacji danych, bezpieczeństwa i nadzoru.

Źródła: Komisja Europejska, Ministerstwo Cyfryzacji, UODO

AI Act: co oznacza dla samorządu?

Pierwsze kompleksowe przepisy UE o sztucznej inteligencji

Cel

bezpieczna i godna zaufania AI,
ochrona praw podstawowych,
wspieranie innowacji

Podejście oparte na ryzyku

praktyki zakazane • systemy wysokiego ryzyka •
ograniczone ryzyko • minimalne ryzyko

Ważne dla sektora publicznego

szczególna ostrożność tam, gdzie AI wpływa
na prawa mieszkańców, dostęp do usług,
edukację, zatrudnienie lub bezpieczeństwo

Obowiązki w praktyce

nadzór człowieka, dokumentacja,
przejrzystość, jakość danych,
ocena zgodności

1

1.08.2024 — wejście w życie

2

2.02.2025 — zakazane praktyki

3

2.08.2026 — główne obowiązki

Wniosek

im większy wpływ systemu na decyzje wobec mieszkańca,
tym większa ostrożność, dokumentacja i odpowiedzialność.

Projekt ustawy wdrażającej AI Act do systemu polskiego prawa

Stan: projekt przyjęty przez Radę Ministrów — 31 marca 2026 r.

Po co?

zapewnić stosowanie AI Act w Polsce
i stworzyć krajowy system nadzoru nad AI

Nowa instytucja

Komisja Rozwoju i Bezpieczeństwa
Sztucznej Inteligencji (KRiBSI)

Uprawnienia

kontrola zgodności systemów AI,
możliwość ograniczania używania,
działania nadzorcze i procedury bezpieczeństwa

Co to znaczy dla samorządów

urząd powinien wiedzieć, z jakich narzędzi AI korzysta,
do czego służą, jakie dane przetwarzają
i kto odpowiada za nadzór

Co warto zrobić już teraz

polityka korzystania z AI, szkolenia pracowników, lista ryzyk, zasada człowieka w pętli,
współpraca z IOD i prawnikiem

Uwaga

to nadal projekt ustawy — warto śledzić dalszy przebieg legislacyjny i przygotować procedury z wyprzedzeniem.

https://orka.sejm.gov.pl/proc10.nsf/ustawy/2443_u.htm#_ftn1

Siedem kroków bezpiecznego samorządu AI

Prosty model wdrożenia, który można rozpocząć od razu

1 Inwentaryzacja

jak AI jest już używana

2 Polityka AI

co wolno, czego nie wolno

3 Klasyfikacja

niski, średni, wysoki poziom ryzyka

4 Człowiek w pętli

weryfikacja i odpowiedzialność

5 Zamówienia

wymogi wobec dostawców

6 Szkolenia

kompetencje + ryzyka

7 Pilotáže

małe wdrożenia, szybka nauka

Wdrożenie AI to projekt organizacyjny. Technologia jest dopiero drugą połową problemu.

Mapa zastosowań według poziomu ryzyka

Nie każde użycie AI wymaga takiej samej ostrożności

Poziom	Przykłady	Rekomendacja
Niskie	poprawa stylu, streszczenia, warianty komunikatów	testować po przeszkoleniu
Średnie	analiza skarg, konsultacji, zgłoszeń mieszkańców	procedury + weryfikacja
Wysokie	świadczenia, rekrutacja, edukacja, sprawy mieszkaniowe	ocena ryzyka + dokumentacja
Nieakceptowalne	niejawne profilowanie, automatyczne decyzje bez kontroli	nie wdrażać bez bardzo mocnej podstawy

Praktyczna reguła: zaczynaj od zadań niskiego ryzyka i wysokiej użyteczności.

Pierwsze trzy miesiące: realistyczna ścieżka działania

Nie rewolucja. Kontrolowany start.

1

Miesiąc pierwszy

rozpoznanie użycia AI,
zespół roboczy, lista ryzyk

2

Miesiąc drugi

polityka korzystania z AI,
krótkie szkolenia,
standardy danych

3

Miesiąc trzeci

dwa lub trzy pilotaże,
ewaluacja, decyzja o
skalowaniu

Najlepsze pilotaże

prosty język, streszczenia dokumentów, notatki ze spotkań, analiza konsultacji społecznych,
wewnętrzna baza wiedzy

Lista kontrolna przed wdrożeniem

Siedem pytań, które powinny paść przed każdym projektem AI

- ✓ Do czego dokładnie używamy AI?
- ✓ Jakie dane system przetwarza?
- ✓ Czy wpływa na prawa mieszkańców?
- ✓ Kto zatwierdza wynik?
- ✓ Czy da się odtworzyć proces?
- ✓ Kto odpowiada za błąd?
- ✓ Czy mieszkaniec wie o użyciu AI?

Jeżeli nie umiemy odpowiedzieć na te pytania, projekt AI jest jeszcze za wcześnie.

AI tak — ale pod kontrolą

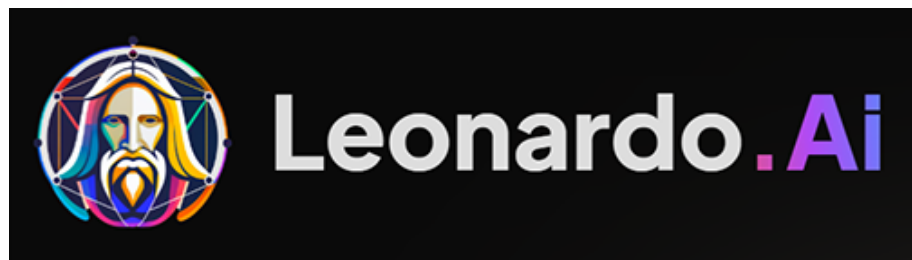
Szansa: szybsza praca, prostsze usługi, lepsze decyzje.

Ryzyko: brak zasad, brak nadzoru, brak odpowiedzialności.

Pytanie nie brzmi: czy używać AI.

Pytanie brzmi: jak używać jej mądrze, bezpiecznie i po stronie mieszkańca.

ChatGPT

Jak pisać dobre prompty?

Przede wszystkim...

- Rola
- Format
- Kontekst
- Zadanie
- Przykład wyniku

Również...

- AI to nie Google
- Dbaj o gramatykę i interpunkcję
- Dziel skomplikowane tematy na elementy
- Unikaj dwuznaczności
- Używaj słów kluczowych
- Unikaj niepotrzebnych szczegółów

Jak to wygląda w praktyce...

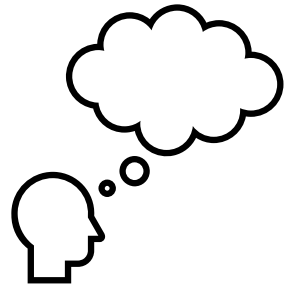
Jesteś ekspertem w dziedzinie transportu miejskiego. Przeanalizuj mapę miasta Maków Mazowiecki i zaproponuj sensowne lokalizacje dla 12 przystanków autobusowych tak, aby w jak najlepszy sposób służyły mieszkańcom.

Sugerowana witryna do wykorzystania: <http://maps.google.com>

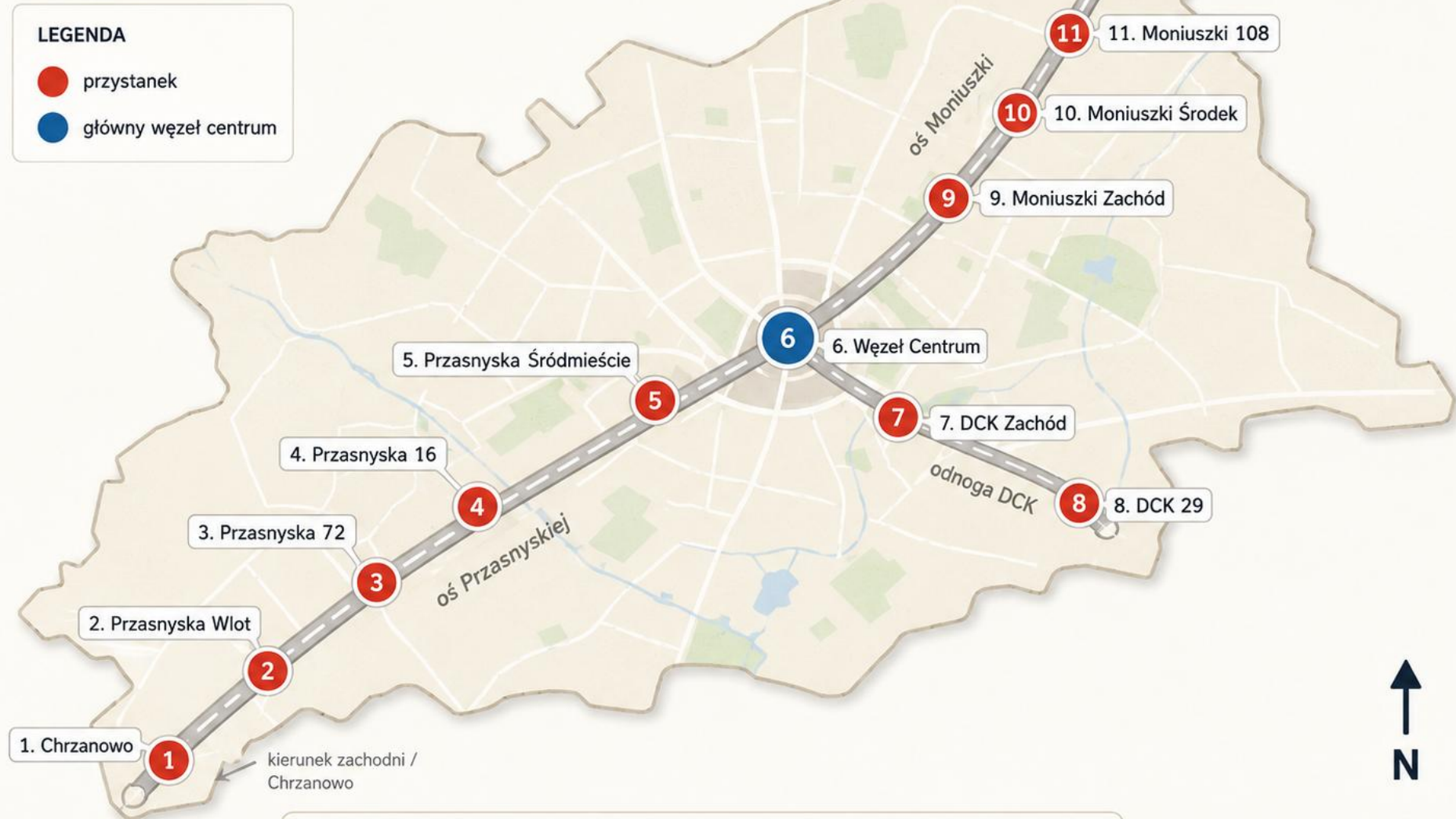
Tryb: Głębokie badanie

- Zbadaj mapy Makowa Mazowieckiego na Google Maps pod kątem gęstości zabudowy.
- Zidentyfikuj kluczowe generatory ruchu jak szkoły, urzędy i sklepy na Google Maps.
- Wyznacz logiczne trasy i punkty przesiadkowe łączące osiedla z centrum miasta.
- Wybierz 12 optymalnych lokalizacji przystanków z uwzględnieniem dostępności i bezpieczeństwa.
- Sporządź krótkie uzasadnienie i proponowanych lokalizacji.

Maków Mazowiecki – schemat rozmieszczenia 12 proponowanych przystanków

Układ orientacyjny. Nie jest mapą geodezyjną ani projektem organizacji ruchu.

Założenie: jedna główna oś Chrzanowo / Przasnyska — Centrum — Moniuszki + odnoga DCK. Dokładne położenie należy zweryfikować w terenie.

Źródła i kontekst aktualizacji

Oficjalne materiały wykorzystane przy opracowaniu slajdów

Komisja Europejska

AI Act: wejście w życie, harmonogram stosowania, podejście oparte na ryzyku
digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/regulatory-framework-ai

Ministerstwo Cyfryzacji / KPRM

Projekt ustawy o systemach sztucznej inteligencji przyjęty przez Radę Ministrów
gov.pl/web/premier/projekt-ustawy-o-systemach-sztucznej-inteligencji2

Ministerstwo Cyfryzacji

Strategia Cyfryzacji Polski do dwa tysiące trzydziestego piątego roku
gov.pl/web/cyfryzacja/strategia-cyfryzacji-polski-do-2035-roku

UODO

Sztuczna inteligencja a ochrona danych osobowych i prywatność
uodo.gov.pl/pl/p/sztuczna-inteligencja

Dziękuję za uwagę

Paweł Pyrzyński

pawel.pyrzynski@gmail.com

+48 602 825 659